

2024

איכות מי השתייה בקיבוץ אילון

**כפוף לדרישת תקנה 29 (ד) בתקנות בריאות העם
(איכותם התברואית של מי שתייה ומתקני מי שתייה), 2013**

הגשה: דוד גלברד, מנהל תאגיד אילון מים וביוב אגש"ח בע"מ
כתיבה ועריכה מקצועית: אורלי סרוסי-זוהר
חב' אור-לי בסביבה ציפורי בע"מ

תוכן עניינים

1.	כללי - תיאור מערכת אספקת המים	2.....
2.	איכות המים	3.....
2.1	רקע - מערכת אספקת המים	3.....
2.2	בדיקה מיקרוביאלית כלור ועכירות	3.....
2.3	נתוני כלור עכירות	4.....
2.4	סיכום בדיקה כימית על פי תוספת רביעית	5.....
2.4.1	מתכות רשת	5.....
2.4.2	פלואוריד	5.....
2.4.3	תוצרי לוואי של חיטוי	5.....
3.	הכשרת עובדים	5.....
4.	תכנית דיגום	6.....
5.	תקנה 14 - בדיקות לבקשת הצרכן	6.....
6.	הוראות דיווח תיעוד ופרסום	7.....
7.	סיכום	7.....

רשימת גרפים

גרף 1 - ריכוזי הכלור ברשת	4.....
גרף 2 - רמת העכירות ברשת	4.....

רשימת טבלאות

טבלה 1- סה"כ בדיקות מים תכנון מול ביצוע – אילון - 2024	3.....
--	--------

1. כללי - תיאור מערכת אספקת המים

קיבוץ אילון הינו ספק מים, על פי הגדרת תקנות בריאות העם. קיבוץ אילון רוכש את המים מהמערכת הראשית של חברת "מקורות" באמצעות חמישה חיבורי צרכן פעילים המיועדים לשימושים שונים:

1. ח"צ מזרחי - מספק מים לאזור הישן של הקיבוץ, (מי שתייה).
2. ח"צ מאגר - משמש למתחם מאגר קולחין.
3. ח"צ דרומי (דרומית לכביש המערכת הישן) - לשכונת ההרחבה, (מי שתייה).
4. ח"צ לחטיבת ביניים מנור-כברי - משמש לאספקת מי שתייה לבית הספר. אספקת המים בתחום בית הספר מצוי באחריות מ.א. מטה אשר, (מי שתייה).
5. ח"צ ללולים - משמשים לחוות הלולים במורד ההר.

מחיבורי הצרכן מונחת מערכת אספקת מי שתייה לצרכנים שונים ולשימושים שונים תוך הבטחת איכותם, בין היתר על ידי:

1. עדכון תכנית דיגום, מדי שנה, במטרה לשקף נכונה את אופי אספקת המים בקיבוץ והגשתה לאישור משרד הבריאות. כפוף לדרישת תקנות בריאות העם, תקנה 26, לאחר בחינה פנימית של הצורך בעדכונה, הוגשה למשרד הבריאות תכנית דיגום למערכת האספקה לשנת 2024 ללא צורך בעדכון הנקודות.
2. ביצוע דיגום מיקרוביאלי וכימי במערכת אספקת המים, על פי הנדרש. הדיגום נרכש מקבלן חיצוני הנושא תעודות הסמכה נדרשות.
3. הכנת דו"חות ודיווחים תקופתיים לציבור הצרכנים ולמשרד הבריאות.
4. קיבוץ אילון רואה חשיבות עליונה בהבטחת איכות המים המסופקים וממשיך בפעילותו זו בהתאם לחובתו.

דו"ח זה סוקר את שנת הפעילות 2024 .

דו"ח זה מוגש בכפוף לפרק ז' בתקנות מי השתייה המחייב את הגשתו.

2. איכות המים

2.1 רקע – מערכת אספקת המים

על פי תקנות מי השתייה, חיבורי הצרכן נדגמים על ידי הספק ש"מעביר את המים לספק או צרכן אחר" (לשון התקנה). בהתאם לכך, הקיבוץ אינו מחויב בביצוע דיגום מיקרוביאלי בנקודות כניסת המים לרשת האספקה (נקודה זו נקראת גם חיבור צרכן). על פי התוספת הרביעית שבתקנות, נדרש ביצוע דיגום ברשת האספקה הפנימית של הקיבוץ בתדירות של אחת ל-4 שבועות ב-4 נקודות דיגום, ללא כניסות. בחירת נקודות הדיגום לקחו בחשבון את אזורי אספקת המים השונים בהם שכונת ההרחבה (המהווה אזור אספקה עצמאי). בנוסף, פועל הקיבוץ ודוגם את חיבור הצרכן המייצג את איכות המים הנרכשים מחברת מקורות, למרות שלא קיימת החובה בתקנות לדיגום בנקודה זו. אם כן, קיבוץ אילון, בהיותו ספק מים מבצע דיגום ב-5 נקודות דיגום: חיבור צרכן ועוד 4 נקודות ברשת האספקה.

2.2 בדיקה מיקרוביאלית כלור ועכירות

להלן פירוט תוצאות הבדיקות המיקרוביאליות שנדגמו במערכות אספקת המים של הקיבוץ בחודשים ינואר-דצמבר 2024. בתקופת המלחמה הקיבוץ פונה. כיתת כוננות נותרה בקיבוץ וחלק מהפעילות העסקית. הוקפד הדיגום למעט בח"צ בית ספר כברי שכן בית הספר לא פעל. תמונת המצב דווחה למשרד הבריאות בזמן אמת.

טבלה 1- סה"כ בדיקות מים תכנון מול ביצוע – אילון - 2024

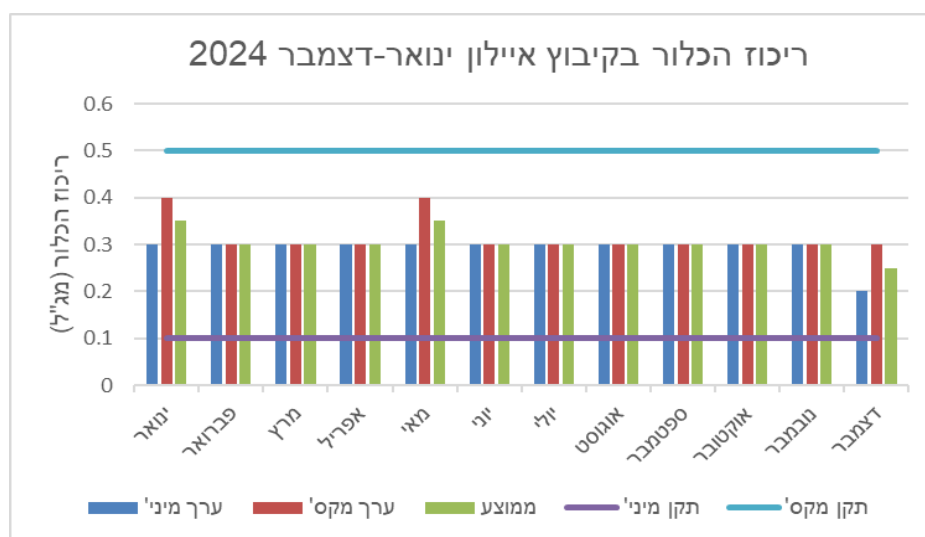
סוג הבדיקה	נקודת הדיגום	כמות דגימות נדרשת	כמות דגימות שבוצעה בפועל	אחוז ביצוע דיגום	מס' דגימות תקינות	אחוז חריגה
בקטריאלי	רשת	60 (50)	150*	100%	50	0%

- ✓ אחוז ביצוע הדיגומים עומד על 100%. בחודש אוקטובר 2023 פרצה מלחמת חרבות ברזל. קיבוץ איילון פונה וכך גם היה בשנת 2024 אולם, הוקפד על המשך הדיגום, על פי מגבלות צה"ל. ניתן לדווח על אחוז ביצוע דיגום גבוה מאוד. לא נדגמה נקודה אחת "בי"ס כברי" וזאת בשל היות בית הספר סגור. שאר הנקודות נדגמו במהלך 2024.
- ✓ איכות המים המיקרוביאלית תקינה ועומדת בדרישות תקנות מי השתייה, **לא נמצאו ממצאים חריגים במים המסופקים.**

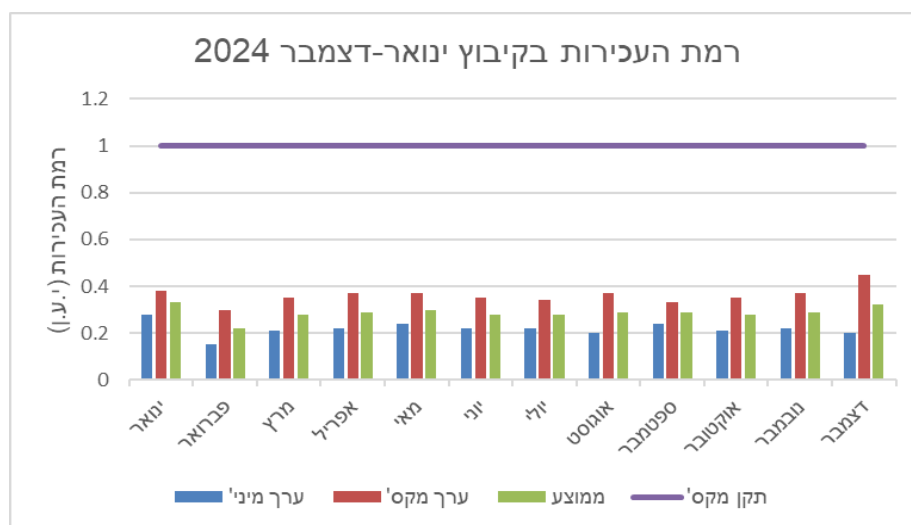
¹ *על פי תוכנית הדיגום נדרש דיגום ב- 60 נקודות דיגום. בשל מצב הלחימה ביס כברי נמצא סגור ועל כן במהלך השנה בוצע דיגום מופחת ניתן לדווח על 100% דיגום בהתאם למצב בשטח.

2.3 נתוני כלור עכירות

- במסגרת כל בדיקה מיקרוביאלית מוקפד ביצוע ניטור שדה לכלור ולעכירות. כמו כן, ביישובים בהם תדירות הדיגום היא אחת ל- 4 שבועות, מחויב ניטור אמצע של כלור נותר שאריתי. כלומר, תדירות ניטור שדה בתחום הקיבוץ היא אחת לשבועיים. להלן יוצגו הערכים שנמדדו לפי ממוצע חודשי תוך הצגת ערכי הימיני והמקסימלי שנמדדו בכל אחד מחודשי השנה. ניתן לראות כי כל הערכים עומדים בטווח התקן הנדרש. ניתן לדווח על איכות מים טובה מאוד.
1. כלור נותר חופשי – טווח ריכוזי הכלור החופשי המותרים במי שתייה הוא 0.1-0.5 מג"ל. כפי שניתן להציג בגרף 1 להלן, הערכים תקינים.
 2. עכירות – כל הנתונים המדווחים נמוכים מ- 1 י.ע. (יחידת עכירות נפלומטרית) – תקין (תקן מי שתייה קובע כי רמת העכירות המקסימלית היא 1 י.ע.), ר' גרף 2 להלן.
 3. במהלך המלחמה, בשל תמונת המצב הלא ברורה, ביקש משרד הבריאות לתגבר את ניטור האמצע לתדירות שבועית. הוקפד ככל הניתן.

גרף 1 - ריכוזי הכלור ברשת

גרף 2 - רמת העכירות ברשת

2.4 סיכום בדיקה כימית על פי תוספת רביעית

2.4.1 מתכות רשת

1. מועדי ביצוע בדיקות אלה נקבעים בתקנות והינן בתדירות של אחת ל-3 שנים.
2. בתקופה המדווחת לא בוצעו בדיקות למתכות רשת היות שבוצע בשנת 2022 יבוצע שוב בשנת 2025.

2.4.2 פלואוריד

- בחודש אוגוסט 2014, נכנסה לתוקפה הוראת המעבר לפיה מבוטלת חובת ההפלרה של המים המסופקים. נותרה חובת הדיגום.
- במהלך תכנית דיגום לשנת 2016 קבע משרד הבריאות כי ביישובי מועצות אזוריות לא ידגם הפלואוריד כל עוד לא מסופקים מים מופלרים, לפי הוראת ביטול תקנה 20.
- אם כן, בקיבוץ אילון לא בוצע דיגום לפרמטר זה.

2.4.3 תוצרי לוואי של חיטוי

1. תוצרי הלוואי של היפוכלורית הנתרן הם טריהלומתנים (THM).
2. על פי טבלה ג-3 שבתוספת החמישית לתקנות מי השתייה רשאי המנהל להקל בתדירות הדיגום במידה והוכח כי ממצאי כל הבדיקות שבוצעו בשנה אחת, נמוכות מ- 50% מסף התקן.
3. מקור המים במערכת הראשית הינו מי תהום וגודל הישוב גדול מ-1,000 נפש. משמעות הנתונים כי תדירות הדיגום היא שנתית.
4. בקיבוץ איילון, תוכנן ובוצע בתאריך 30.07.2024 דיגום ל-THM, התוצאה שהתקבלה נמוכה מערך סף הבדיקה (התקן הוא 100 מק"ג/ל).

3. הכשרת עובדים

עם סיום הלחימה, עובד הקיבוץ שנשא תעודת הסמכה בתוקף החליט לעזוב את מקום העבודה. ניתן לדווח כי נציגי הקיבוץ פועלים לאתר עובד בעל תעודה או להסמיך עובד. קיים שיח מול נבות נור, בעל תעודת תברואת מים רמה ג' בתוקף. הנושא בטיפול.

4. תכנית דיגום

1. על פי נתוני הלמ"ס, סוף 2023 מס' התושבים 1,257 נפש. על פי התקנות, מחייב דיגום ב- 4 נקודות דיגום (מעל 1,000 נפש). בנוסף, מתקיימת אספקת מים למתחם שבאחריות המועצה, בית ספר אזורי כברי-מנור. נושא זה נילקח בחשבון בעת הכנת תכנית הדיגום.
2. תוכנית דיגום מוגשת לאישור שמדר הבריאות מדי שנה ומקבלת את אישורה.
3. הקיבוץ פועל בהתאם לתכנית שאושרה ומקפיד בביצוע הדיגומים במועדם.

5. תקנה 14 - בדיקות לבקשת הצרכן

במסגרת השנה הנוכחית, לא עלתה דרישה מהצרכנים לבדיקה על פי תקנה 14. עדכון ויידוע זכותם לדיגום בתחום הנכס בכפוף לתקנה 14 בתקנות בריאות העם ובכפוף לכללי תעריפי המים של רשות המים, מובאת לידיעת הצרכנים בדו"ח זה, כבכל שנה.

צרכן זכאי לביצוע בדיקות בתחום ביתו על ידי ספק המים לפרמטרים הבאים: בדיקה מיקרוביאלית (קוליפורם) כלור ועכירות ובדיקה למתכות רשת (ברזל, אבץ, עופרת). בהתאם לתקנות, עלויות ביצוע הדיגום, עלויות ביצוע בדיקת המעבדה והשינוע חלים על המזמין.

הדיגום יתבצע בהתאם להנחיות דיגום שיפרסם משרד הבריאות, 6.2016. עם קבלת פנייה לביצוע בדיקה כאמור, יועבר למבקש מכתב מספק המים המפרט את העלויות וההשלכות של ביצוע דגימות וקבלת תוצאות בדיקות מעבדה. עם קבלת תוצאות הבדיקות, יודיע ספק המים את פירוט התוצאות לצרכן. במקרה של קבלת תוצאות בדיקות חריגות יש לדווח לצרכן ולמשרד הבריאות.

נציג קיבוץ איילון – מר דוד גלברד

עלויות הדיגום והבדיקה על פי הכללים העדכניים לפרסום זה תשפ"ה 2024

פירוט הבדיקה	ש כולל מע"מ
עריכת בדיקות איכות מים בבית הצרכן לפי תקנה 14 לתקנות בריאות העם (איכותם התברואית של מי שתייה ומיתקני מי שתייה), התשע"ג-2013, ולפי כללי אמות מידה	
(א) בעד בדיקת מתכות	538.35
(ב) בדיקת מזהמים בקטריאליים, עכירות ועקבות חומר חיטוי פעיל	374.49
(ג) בעד בדיקת מתכות, מזהמים בקטריאליים, עכירות ועקבות חומר חיטוי פעיל	667.08

יש לזכור כי התעריפים מתעדכנים מעת לעת.

6. הוראות דיווח תיעוד ופרסום

במהלך שנת 2024 הוקפד נושא הכנת דו"חות תקופתיים למשרד הבריאות ולציבור.

- (1) דו"ח מיקרוביאלי חודשי – מוגש מדי חודש.
- (2) דו"ח כימי חצי שנתי – מוקפדת הגשתו בחודש מרץ ובחודש ספטמבר.
- (3) דו"ח שנתי - כחלק מדרישות תקנות בריאות העם, נדרש ספק המים להגיש עד הראשון ליוני לשנת 2024 דין וחשבון בדבר איכות המים המסופקים והפעולות שבוצעו על ידי ספק המים להבטחת איכותם.
- (4) הננו מתכבדים להגיש דוח מסכם לשנת 2024.
- (5) דו"ח זה מוגש למשרד הבריאות ופורסם גם באתר האינטרנט הפנימי של הקיבוץ לצורך עדכון.

7. סיכום

איכות המים המסופקת לצרכנים עומדת בדרישות תקנות מי השתייה. ספק המים פועל ומבצע בדיקות במים המסופקים לפרמטרים מיקרוביאליים וכימיים כנדרש. הערכים כאמור, תקינים. מוקפד נושא דיווח-תיעוד-פרסום על פי דרישת פרק ז בתקנות בריאות העם. **בהתאם לממצאים המוצגים ניתן לדווח כי איכות המים המסופקים בתקופה הנדרשת עומדת בדרישות.** הנהלת הקיבוץ ועובדיה ימשיכו לפעול בכל המישורים להבטיח את איכות המים המסופקים ואמינות אספקתם, בכל עת. כאמור בחודש 10.2023 פונה הקיבוץ בשל מצב בטחוני אולם הדיגום נמשך ומדווח מאז ועד חזרת התושבים הביתה. יש לציין שעם חזרת התושבים, פורסמו הנהלים כאמור בהנחיות משרד הבריאות במטרה להבטיח את איכות המים במבנים שפונו. עם זאת, עובדתית, במבנים רבים נעשה שימוש במים גם במהלך תקופת הפינוי.

בברכה,

דוד גלברד

מנהל תאגיד אילון מים וביו

אגש"ח בע"מ